

Wie beheert de huishoudkas?*

Onderzoek naar de factoren die samenhangen met de verdeling van de betaaltaken tussen partners en de implicaties ervan

* De in dit artikel geuite opvattingen zijn onze eigen en weerspiegelen niet noodzakelijkerwijs die van DNB, het Eurosysteem of het platform Wijzer in geldzaken. Voor meer informatie, zie [DNB Working Paper](#)

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
Inleiding	5
Onderzoeksvragen en methode	6
Deel 1: Hoe verdelen partners de betaaltaken binnen het huishouden?	7
Deel 2: Welke factoren dragen bij aan de betaaltaakverdeling?	11
Deel 3: Wat zijn de gevolgen van de verdeling van betaaltaken?	20
Casusportretten van stellen	28
Bijlage: Onderzoeksverantwoording	32

Samenvatting

Samenwonen betekent ook: samen geldzaken regelen. Maar hoe stellen dit precies doen, verschilt sterk. Wie beheert de boodschappenpot? Wie regelt de betalingen van de hypotheek of de verzekeringen? En wie houdt overzicht over de betalingen van abonnementen? Omdat deze taakverdeling in elk huishouden anders kan uitpakken, onderzochten we hoe stellen dit in de praktijk organiseren, welke factoren samenhangen met de verdeling en wat de implicaties ervan zijn. Om de taakverdeling te begrijpen, is gebruikgemaakt van een mix van kwalitatief (15 diepte-interviews) en kwantitatief onderzoek (2.134 online enquêtes) onder mensen die samenwonen met een partner (al dan niet getrouwd).

Deel 1: Hoe verdelen partners de betaaltaken binnen het huishouden?

Bij de helft van de betaaltaken is er een 'specialist' in huis

Respondenten is gevraagd wie binnen het huishouden verantwoordelijk is voor verschillende betaaltaken. Voor drie van de zes categorieën, belastingen (58%), verzekeringen (56%) en huur of hypotheek (55%), geeft een meerderheid aan dat één partner dit volledig doet. Bij abonnementen ligt dit op 44%. Boodschappen (29%) en onderlinge betalingen (24%) worden vaker verdeeld. Eerder onderzoek laat zien dat de combinatie van specialisatie en negatieve levensgebeurtenissen regelmatig aanleiding zijn van financiële problemen. Deels doordat het inkomen terugvalt maar ook doordat de achterblijvende partner minder zelfredzaam blijkt op het gebied van geldzaken.

Genderkloof in financiële specialisatie

Het klassieke beeld dat mannen zich bezighouden met financiële verplichtingen en vrouwen met de dagelijkse uitgaven bestaat anno 2025 nog steeds. Vrouwen beheren vaker altijd de boodschappenpot (27% vs. 8%), terwijl mannen vaker altijd verantwoordelijk zijn voor verzekeringen (44% vs. 21%), huur of hypotheek (42% vs. 21%) en belastingen (45% vs. 23%). Een genderkloof van ruim twintig procentpunt.

Genderkloof neemt af onder jonge stellen

Ook bij stellen jonger dan 35 jaar zien we vergelijkbare patronen, maar de verschillen zijn minder groot. Mannen nemen ook in deze groep vaker het voortouw bij huur/hypotheek, belastingen en abonnementen. Wel zien we dat jongvolwassen stellen de betaaltaken vaker gelijk verdelen: 30–35% doet dit volledig evenredig, tegenover 13–18% bij 55-plussers.

Deel 2: Welke factoren dragen bij aan deze betaaltaakverdeling?

Taakverdeling ontstaat vaak geleidelijk en 'vanzelf'

Vier op de vijf partners (80%) zeggen dat de betaaltaakverdeling sinds het begin van het samenwonen gelijk is gebleven. Uit de interviews blijkt dat veel stellen niet meer precies weten hoe de verdeling ooit is ontstaan. Ze geven aan dat de verdeling "vanzelf zo is gegroeid". Om beter te kunnen achterhalen welke factoren samenhangen met de verdeling van specifieke betaaltaken, hebben we regressieanalyses uitgevoerd op de data van het kwantitatieve onderzoek.

Karakter en controlebehoefte spelen een belangrijke rol

Hoewel er verschillen tussen mannen en vrouwen bestaan in de betaaltaakverdeling, zien we binnen beide groepen ook variatie. Persoonlijkheidskenmerken, met name controlebehoefte, blijken belangrijk.

Partners die behoefte hebben aan controle nemen vaker betaaltaken op zich, zoals belastingen, abonnementen en onderlinge betalingen. Dat sluit aan bij wat we in de interviews hoorden: sommige respondenten zouden het zelfs ongemakkelijk vinden als hun partner deze taken zou overnemen.

Financiële opvoeding werkt door in de taakverdeling

Wat iemand van huis uit leert over omgaan met geld, hangt samen met het gedrag later. Twee derde (68%) geeft aan dat zij van hun ouders hebben geleerd goed met geld om te gaan. Uit de regressieanalyse blijkt dat de partner met de beste financiële opvoeding meer de leiding neemt bij onderlinge betalingen.

Betaalkennis groeit door ervaring, vaak in sprongen

Mensen beoordelen hun huidige financiële kennis gemiddeld met een rapportcijfer van 7,9, tegenover een 7,3 aan het begin van het samenwonen. In de interviews gaven samenwonenden aan dat de kennis vooral groeit bij belangrijke levensgebeurtenissen (het regelen van een hypotheek bijvoorbeeld). Een betaaltaakverdeling die ‘vanzelf’ ontstond, kan hierdoor verder uiteenlopen: de partner die meer taken heeft, doet automatisch meer kennis op. Bij 18% van de respondenten is het kennisverschil tussen partners in de loop der tijd groter geworden.

Digitale vaardigheden helpen bij het naar zich toe trekken van taken

De partner met sterkere digitale vaardigheden neemt vaker de verantwoordelijkheid voor de verschillende betaaltaken. De financiële wereld is immers grotendeels digitaal geworden.

Voorbeeld doet volgen

In veel ouderlijke huishoudens was er sprake van een duidelijke taakverdeling: moeders deden de boodschappen, vaders de overige financiële taken. Maar het is lastig om de invloed van ouders precies te meten met cijfers. Er zijn twee partners met ieder hun eigen verhaal. Sommige stellen nemen het patroon van hun ouders over, anderen juist niet. Daarnaast blijkt dat sociale normen een rol spelen: respondenten die denken dat leeftijdsgenoten een bepaalde taakverdeling hebben, zijn geneigd dit zelf ook zo te doen. Dit effect zagen we bij alle onderzochte betaaltaken.

Deel 3: Wat zijn de gevolgen van de verdeling van betaaltaken?

Stellen vinden het belangrijk dat betaaltaken van elkaar overgenomen kunnen worden. Een grote meerderheid (86%) vindt het belangrijk dat betaalverantwoordelijkheden eenvoudig door de partner kunnen worden overgenomen. Ook zegt 71% dat zij samen betere financiële beslissingen nemen dan alleen. Tegelijkertijd ziet 41% juist efficiëntievoordelen in het feit dat één partner de meeste taken op zich neemt.

Driekwart denkt taken van de partner te kunnen overnemen

75% verwacht dat zij de taken van hun partner eenvoudig kunnen overnemen als dat nodig is, 10% denkt dat dit niet makkelijk is en de rest heeft een neutrale houding. Van respondenten bij wie die partner altijd de betalingen voor belastingen doet denkt de helft (51%) dat ze de taken makkelijk kunnen overnemen.

Wie betaalt, bepaalt

In het kwantitatieve onderzoek zien we dat de partner die meer betaaltaken vervult, ook meer invloed heeft op financiële beslissingen. Dit blijft zo wanneer andere verschillen tussen partners worden meegenomen.

Communicatie en controle van uitgaven blijven cruciaal

Mede omdat betaaltaakverantwoordelijkheden niet gelijk verdeeld zijn, is communicatie tussen partners essentieel. Hoewel de meeste stellen praten over geldzaken, geeft 16% aan dit nauwelijks of nooit te doen. Ook het bijhouden van elkaars uitgaven gebeurt niet altijd: 43% checkt huishoudbetalingen van de partner slechts één keer per jaar of helemaal nooit. Door informatie te delen, periodiek samen de financiën door te nemen en elkaar toegang te geven tot rekeningen en documenten, kunnen stellen voorkomen dat kleine taakverschillen uiteindelijk leiden tot kwetsbaarheden.

Inleiding

Groot moment in je relatie, je gaat samenwonen. Dat is even wennen en er verandert veel. Je leert je partner (nog) beter kennen en jullie hebben het wellicht over wie wat doet in het huishouden. De een vindt de was doen prima terwijl de ander liever kookt. Maar er verandert ook veel op financieel vlak. Jullie delen ineens de kosten voor de boodschappen en andere gezamenlijke lasten. Maar wie neemt het voortouw in het regelen van verzekeringen, het uitzoeken van een hypotheek of de abonnementen? Die verdeling ontstaat misschien vanzelf, zonder dat dit uitvoering wordt besproken. Maar zo'n spontaan ontstane specialisatie is wellicht risicovoller dan het lijkt.

Mocht jaren later een partner wegvallen (door welke reden dan ook) kan dit kwetsbaar maken. Het uitzoeken van een verzekering, wat was daarin ook alweer handig? En hoe zit het met toeslagen? In zo'n situatie kan dit veel stress opleveren en mogelijk tot financiële problemen leiden. Zien mensen deze risico's wel?

In dit rapport **'Wie beheert de huishoudkas?'** onderzoeken De Nederlandsche Bank en Wijzer in geldzaken hoe anno 2025 de betaaltaken tussen partners zijn verdeeld, welke factoren daarop van invloed zijn en wat de implicaties hiervan zijn.

Onderzoeksvragen en methode

De kern van het onderzoek draait om drie centrale thema's:

1. Hoe verdelen partners de betaaltaken binnen het huishouden?

Daarbij kijken we ook naar de rol van gender en naar mogelijke verschillen tussen oudere en jongere generaties.

2. Welke factoren dragen bij aan deze taakverdeling? Denk hierbij aan persoonlijke eigenschappen, financiële kennis, digitale vaardigheden, opvoeding en intergenerationele overdracht.

3. Wat zijn de gevolgen van de verdeling van betaaltaken? In hoeverre zijn mensen zich bewust van de risico's die samenhangen met een bepaalde taakverdeling? En wat betekent deze taakverdeling voor hun invloed op financiële keuzes, het kunnen overnemen van betaalverantwoordelijkheden en het vroegtijdig herkennen van financiële problemen?

Onderzoeksmethode

Om de dynamiek bij het verdelen van betaaltaken beter te doorgronden, hebben we een mix van kwalitatief en kwantitatief onderzoek uitgevoerd bij mensen die samenwonen met een partner.

We begonnen met 15 diepte-interviews van ongeveer een uur, deels online en deels op locatie (in Amersfoort), waarin we respondenten uitgebreid bevroegen over de manier waarop zij de betaaltaken met hun partner verdelen, de achterliggende redenen en eventuele veranderingen door de tijd heen. De respondenten kregen van tevoren ook een huiswerkopdracht mee, zodat zij konden nadenken over enkele vragen en hierover eventueel in gesprek konden gaan met hun omgeving (zoals: hoe hebben wij onze betaaltaken verdeeld, hoe is dat zo ontstaan, en hoe ging dit eigenlijk bij mijn ouders?). Onderzoeksbureau Norstat was ingehuurd voor de werving van de respondenten. Bij de selectie is er aanvullend op gelet dat er variatie was in opleidingsniveau, werksituatie, de duur van het samenwonen en de huidige betaaltaakverdeling. De onderzoeksverantwoording in de bijlage geeft een uitgebreider beeld van de werkwijze.

De inzichten uit deze gesprekken vormden de basis voor de tweede onderzoekstap: een online survey onder 2.134 respondenten die samenwonen met hun partner (al dan niet getrouwd), afgenomen binnen het representatieve LISS-panel. Deze vragenlijst vroeg onder meer naar de huidige verdeling van betaaltaken, factoren die daarop van invloed zijn, het bewustzijn van mogelijke risico's en de mogelijkheid om taken van de partner over te nemen.

Door deze combinatie van verdiepend kwalitatief onderzoek en breed kwantitatief onderzoek konden we zowel algemene patronen inzichtelijk maken als meer context en duiding krijgen bij de onderliggende redenen en ervaringen van respondenten.

Deel 1

Hoe verdelen partners de betaaltaken binnen het huishouden?

De term ‘betaaltaakverdeling’ klinkt misschien wat abstract, maar in de praktijk gaat het om heel herkenbare handelingen waar iedereen in het dagelijks leven mee te maken krijgt. Sommige taken zijn routinematig (zoals het betalen van supermarktboodschappen) en gebeuren vrijwel automatisch, zonder dat we er lang bij stilstaan. Andere taken komen juist minder vaak voor en vragen meer tijd en uitzoekwerk, zoals het afsluiten of aanpassen van verzekeringen, het regelen van belastingen en sociale lasten of het aangaan en opzeggen van abonnementen.

In dit onderzoek onderscheiden we zes veelvoorkomende betaaltaken¹:

- Supermarktboodschappen (hierna: boodschappen)
- Huur of rente en aflossing hypotheek (hierna: huur/hypotheek)
- Verzekeringen
- Belastingen en sociale lasten aan bijvoorbeeld de gemeente (hierna: belastingen)
- Abonnementen (bijv. telefoon/internet, tijdschriften, sportclub, streamingdiensten)
- Betalingen aan familie, vrienden en bekenden (hierna: onderlinge betalingen)

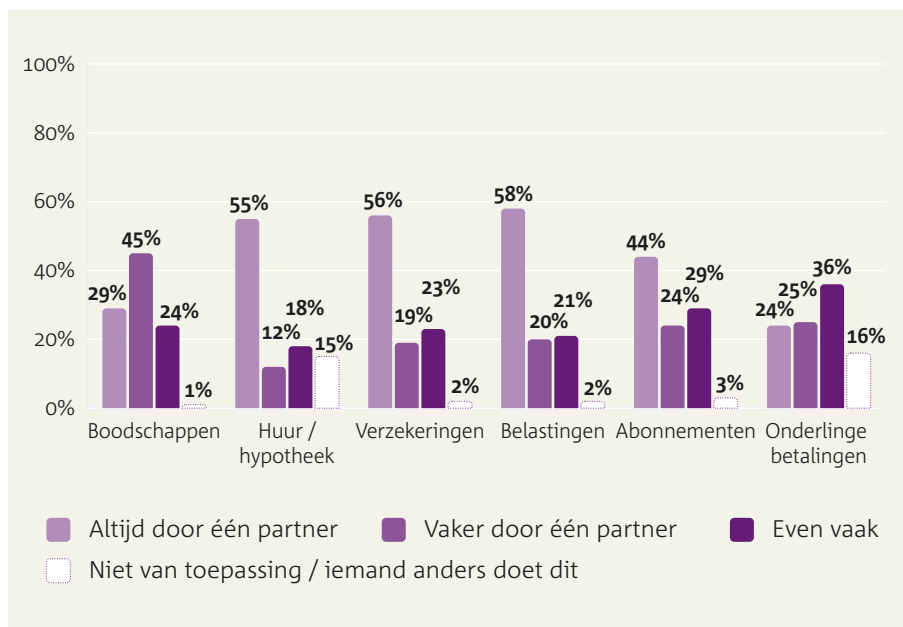
Aan respondenten is gevraagd wie in hun huishouden deze taken op zich neemt: zichzelf (vaker of altijd), de partner (vaker of altijd) of dat ze dit allebei even vaak doen. Bij taken die via automatische incasso verlopen, vroegen we wie dit heeft ingesteld.

¹ We maken gebruik van dezelfde set betaaltaken als geïntroduceerd in eerder onderzoek van: Van der Cruijssen, C., M. Broekhoff & J. Knoben (2025). Mind the gap: gender differences in household payment tasks. *De Economist* 173, 385–424. <https://doi.org/10.1007/s10645-025-09449-7>

Bij helft van betalingscategorieën is er een specialist in huis

Voor drie van de zes betalingscategorieën, belastingen (58%), verzekeringen (56%) en huur/hypotheek (55%), rapporteerde een meerderheid dat één partner alleen verantwoordelijk is (zie figuur 1). Bij abonnementen ligt dit percentage op 44%, terwijl boodschappen (29%) en onderlinge betalingen (24%) vaker worden verdeeld.

Figuur 1: Verdeling van taken bij zes betalingscategorieën (n=2.134)

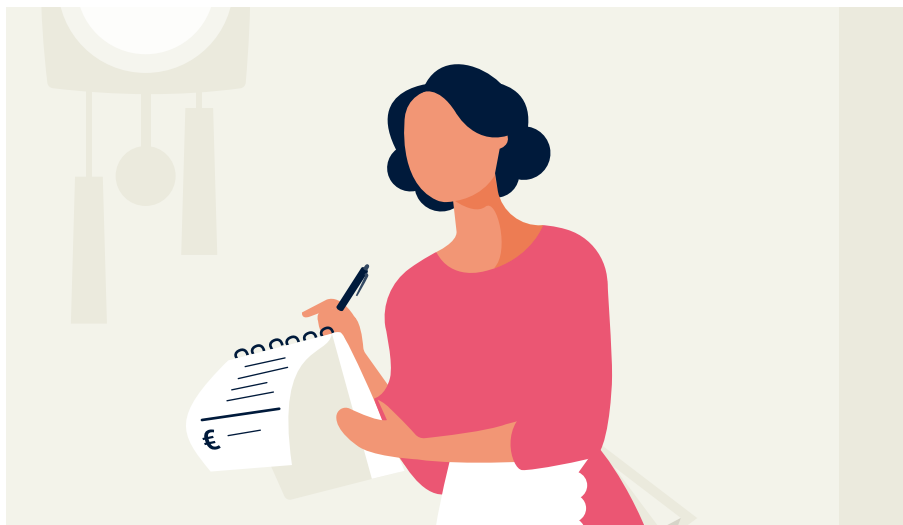
Waarom specialiseren in betaaltaken risico's kan opleveren

'Specialismes' in huishoudtaken, zoals dat de één standaard het vuilnis buiten zet en de ander de badkamer schoonmaakt, zijn doorgaans onschuldig. Bij geldzaken ligt dat anders. Financiële specialisatie brengt namelijk een potentieel risico met zich mee: wat gebeurt er als de partner die alle financiële taken uitvoert wegvalt, om wat voor reden dan ook?

Uit verschillende onderzoeken blijkt dat levensgebeurtenissen zoals een relatiebreuk of het overlijden van een partner regelmatig aanleiding zijn voor financiële problemen. Dat komt deels doordat het inkomen na zo'n gebeurtenis vaak terugvalt, maar ook doordat de achterblijvende partner minder zelfredzaam blijkt op het gebied van geldzaken. Mensen die schuldhulp aanvragen geven in grofweg de helft van de gevallen aan dat zowel levensgebeurtenissen als een gebrek aan financiële vaardigheden hierbij een grote rol spelen.² Daarnaast blijkt uit CBS-gegevens dat groepen die te maken krijgen met gewijzigde levensomstandigheden een significant hogere kans hebben om in problematische schulden terecht te komen.³

² Naar een beter werkende schuldenketen. Interdepartementaal Beleidsonderzoek (IBO) problematische schulden (2024) Rijksoverheid, 2024.

³ Centraal Bureau voor de Statistiek (2023). Dashboard Schuldenproblematiek in beeld.

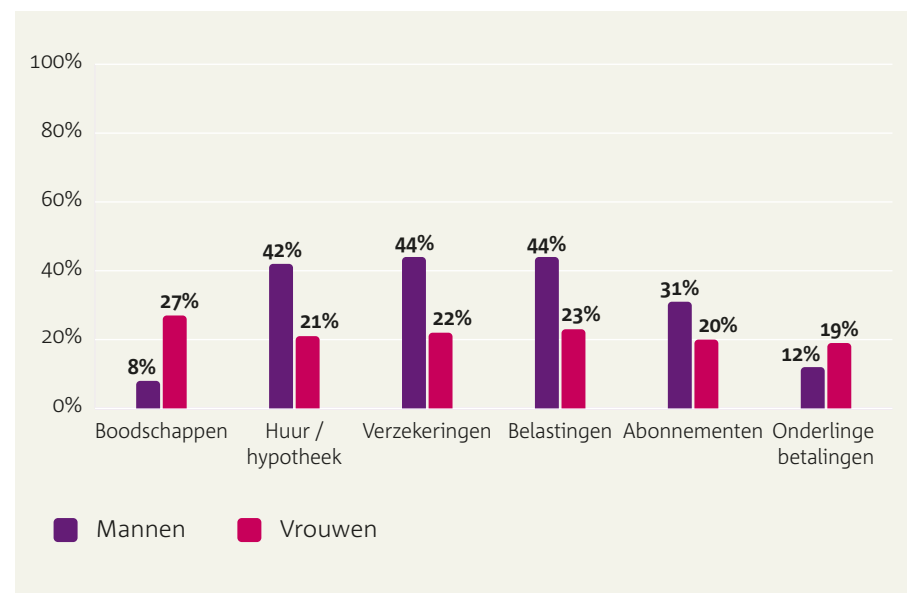
Genderkloof in financiële specialisatie

Het is een klassiek beeld uit vroegere tijden: de man werkte buitenshuis en regelde de financiële zaken, terwijl de vrouw de huishoudpot beheerde en ervoor zorgde dat er niet te veel geld aan boodschappen werd uitgegeven.

De afgelopen decennia is er veel veranderd. De arbeidsparticipatie van vrouwen is sterk toegenomen, huishoudens zijn financieel gelijkwaardiger geworden en digitale hulpmiddelen (zoals internetbankieren) maken het makkelijker om geldzaken samen te beheren. Maar wanneer we specifiek kijken naar de verdeling van betaaltaken, blijkt in de praktijk minder veranderd. Onze analyses laten zien dat traditionele rolpatronen nog steeds duidelijk doorwerken.

Ook anno 2025 zien we gendergekleurde specialismen. Zo komt het beduidend vaker voor dat vrouwen (in plaats van mannen) altijd de (kosten voor de) boodschappen beheren (27% vs. 8%) (zie figuur 2). Mannen hebben daarentegen vaker dan vrouwen het specialisme op het gebied van verzekeringen (44% vs. 21%), huur of hypotheek (42% vs. 21%) en belastingen (45% vs. 23%). Een genderkloof van ruim twintig procentpunt.

Figuur 2: Specialisatie van betaaltaken (percentage dat dit altijd zelf zegt te doen), uitgesplitst naar sekse (n=2.134)

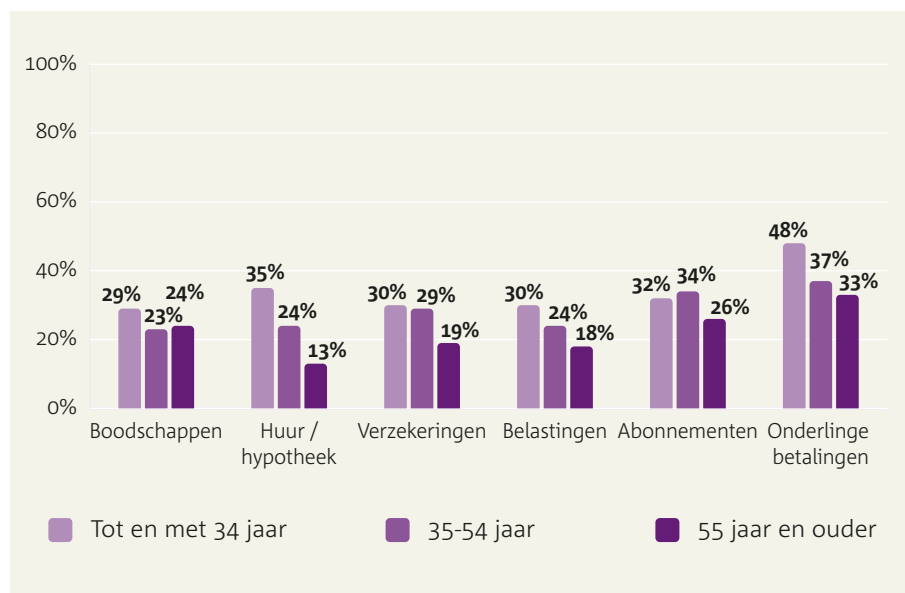

Genderkloof wordt minder

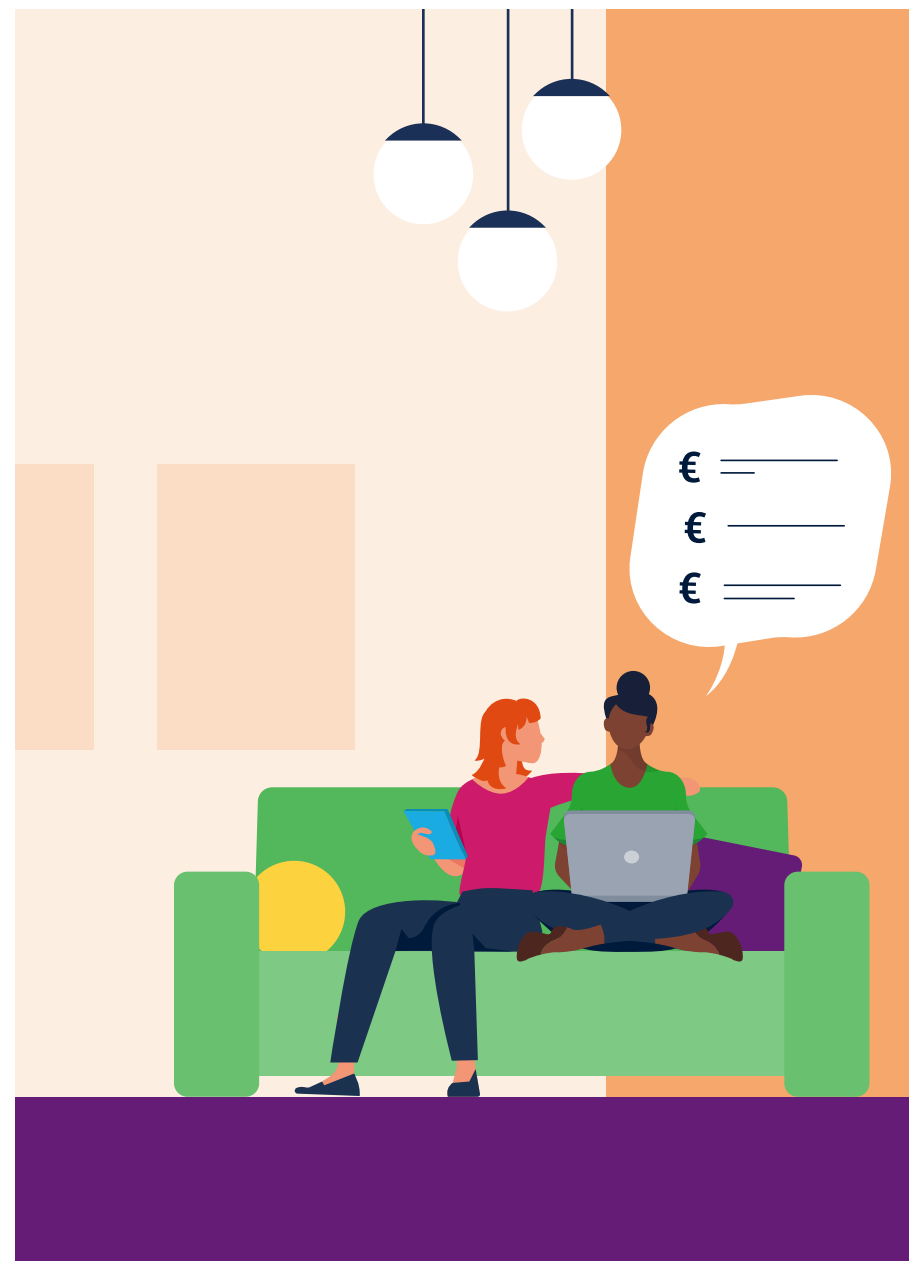
Het gemiddelde beeld van de betaaltaakverdeling dat hiervoor is beschreven, wordt mede beïnvloed door oudere generaties, waarin traditionele rolpatronen sterker aanwezig waren. Maar hoe zit het met jongere generaties?

Dit onderzoek laat zien dat de genderkloof niet alleen onder oudere generaties voorkomt. Ook bij stellen jonger dan 35 jaar zien we vergelijkbare patronen, al zijn er wel lichte verschuivingen zichtbaar. In deze jongere groep hebben mannen nog steeds vaker het specialisme op het gebied van de huur of hypotheek, belastingen en abonnementen. Tegelijkertijd valt op dat jongvolwassen stellen deze taken vaker gelijk verdelen: 30-35% doet dit evenredig, een duidelijk hoger aandeel dan onder 55-plussers (13-18%) (zie figuur 3).

Figuur 3: Delen van betaaltaken (percentage dat zegt dit even vaak te doen als partner), uitgesplitst naar leeftijd (t/m 34 jaar; 35-54 jaar; 55+) (n=2.134)

In dit eerste hoofdstuk presenteren we vooral cijfers en grafieken, omdat kwantitatief onderzoek het beste inzicht geeft in concrete vragen zoals: *hoe verdelen partners hun betaaltaken?* Maar Nederland bestaat uit meer dan gemiddelden. Achter de cijfers schuilen stellen die het nét anders doen, en ieder huishouden kent zijn eigen dynamiek. Daarom hebben we in de bijlage drie portretten opgenomen uit het kwalitatieve onderzoek (met gefingeerde namen, maar echte verhalen). Deze casussen laten zien hoe divers en soms veranderlijk de verdeling van betaaltaken kan zijn. Ze geven het onderzoek bovendien een persoonlijker gezicht.

Deel 2

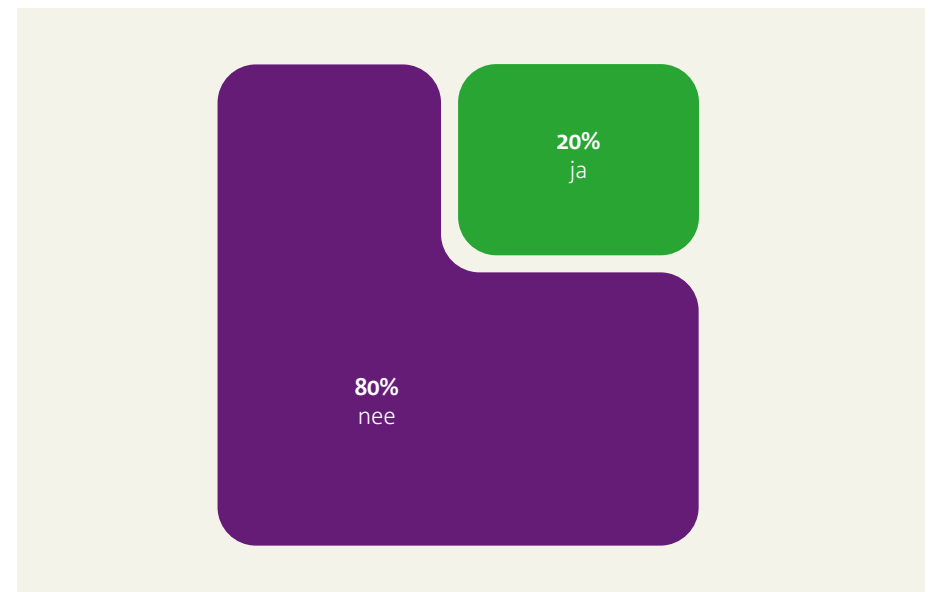
Welke factoren dragen bij aan de betaaltaakverdeling?

Het vorige hoofdstuk laat zien hoe partners betaaltaken verdelen. Maar hoe ontstaat deze verdeling eigenlijk? En welke factoren spelen daarbij een rol? Deze vragen staan centraal in het tweede deel.

De taakverdeling ontstaat vaak vanzelf volgens geïnterviewden

Opvallend is dat de taakverdeling in de meeste relaties nauwelijks verandert. Vier op de vijf partners (80%) geven aan dat de verdeling van betaaltaken hetzelfde is gebleven sinds zij zijn gaan samenwonen (zie figuur 4).

Figuur 4: Is betaaltaakverdeling nu anders dan toen mensen net gingen samenwonen? (n=2.134)

Tegelijkertijd blijkt uit de diepte-interviews dat veel partners niet precies weten hoe deze verdeling ooit tot stand is gekomen. Vaak lijkt het geen bewuste keuze. Slechts een enkeling gaf aan hier actief afspraken over te hebben gemaakt. In de interviews werd regelmatig gezegd dat de taakverdeling “vanzelf zo is gegroeid”.

Vrouw (40 jaar): “Hoe we betaaltaken verdelen is natuurlijk gegaan. We hebben wel besproken: hoe gaan we dit doen als gezin? We hebben natuurlijk één huis gekocht. Ik doe de handelingen, daar hebben we het samen over en soms loopt het door elkaar. Sommige contracten staan op zijn naam, maar staan op mijn e-mailadres. Ik ben wat sneller met betalen en regelen dan mijn man.”

‘Vanzelf zo gegroeid’ is echter niet helemaal toeval. Verschillende factoren dragen (bewust of onbewust) bij aan de totstandkoming van die betaaltaakverdeling

Pas wanneer we doorvroegen, kwamen verschillende onderliggende redenen duidelijker naar voren. Deze redenen hebben we vervolgens ook meegenomen in het kwantitatieve onderzoek. Om te onderzoeken welke factoren samenhangen met de verdeling van specifieke betaaltaken, hebben we regressie-analyses uitgevoerd.

Hierbij hebben we de volgende factoren meegenomen: geslacht, leeftijd, verschillende karaktereigenschappen, plezier in betaaltaken, tijd voor betaaltaken, inkomen, bijdrage aan huishoudpot, gezondheid, opleiding, financiële vaardigheden, financiële opvoeding, digitale vaardigheden, kennis van fraude, angst voor de digitale betaalwereld, verschil in betaalkennis, de betaaltaakverdeling van ouders, de inschatting van betaaltaakverdeling van anderen van dezelfde leeftijd en verschillende levensgebeurtenissen.

Hieronder lichten we enkele belangrijke factoren toe die invloed hebben op de betaaltaakverdeling. Voor een vollediger en methodologisch uitgebreider overzicht van alle resultaten verwijzen we naar het [DNB Working Paper](#).

Tip voor stellen:

Ga je samenwonen? *Praat dan niet alleen over huishoudelijke taken maar maak ook afspraken over hoe jullie de betaaltaken willen verdelen en hoe jullie elkaar op de hoogte houden.*

De invloed van karakter, waaronder controlebehoefte, op de verdeling van betaaltaken

Hoewel we in het eerste deel van dit rapport vooral keken naar gemiddelde verschillen tussen mannen en vrouwen, is het belangrijk te benadrukken dat binnen deze groepen grote variatie bestaat. Persoonlijkheidskenmerken spelen daarin een belangrijke rol. Uit de regressieanalyse blijkt dat partners met een sterkere behoefte aan controle vaker verantwoordelijk zijn voor bepaalde betaaltaken, zoals de betaling van belastingen en abonnementen en onderlinge betalingen.

Dit sluit aan bij wat we in de interviews hoorden: sommige respondenten vertelden dat zij meer controlebehoefte hebben dan hun partner, waardoor zij de financiële en administratieve taken graag zelf uitvoeren en het zelfs ongemakkelijk zouden vinden als hun partner deze taken overneemt.

Man (35 jaar): “Ik ben een control freak. Ik wil weten hoe en wat. [...] Voor hem hoeft dat niet.”

Bijna hetzelfde geldt voor de partner die wordt gezien als ‘de regelaar’. Tevens kwam in de regressieanalyse naar voren dat de ‘regelaar’ partner vaker de betaaltaken voor boodschappen, verzekeringen, abonnementen en onderlinge betalingen doet.

Vrouw (40 jaar): “Dat heeft te maken met mijn karakter. Ik ben iemand die alles snel geregeld wil hebben en mijn man denkt: het komt wel goed.”

Tip voor stellen:

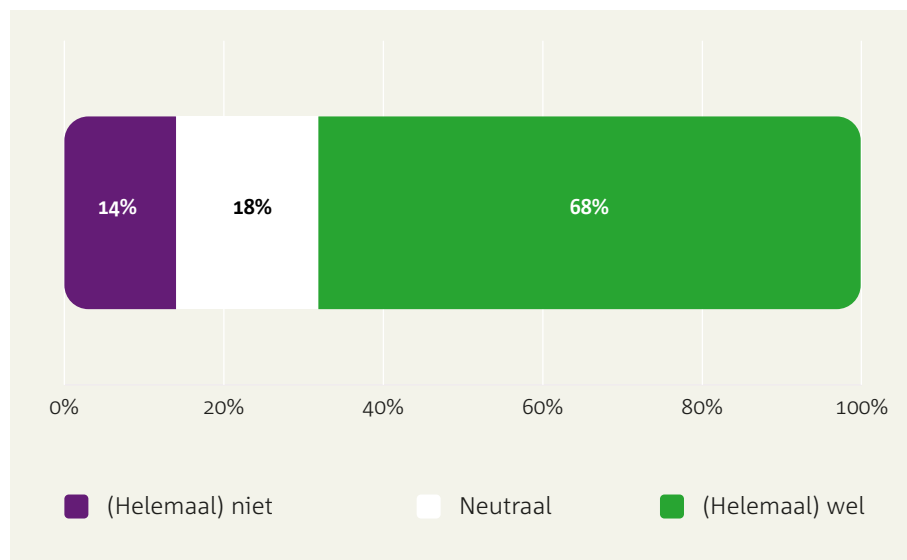
Doe de lastigere betaaltaken eens samen en leg aan elkaar uit hoe je dit zou aanpakken en welke keuzes je belangrijk vindt.

Wat je van huis uit leert, bepaalt mede wat je thuis doet

Daarnaast speelt financiële opvoeding een belangrijke rol. Wat iemand van ouders heeft geleerd over omgaan met geld, blijkt door te werken in de praktijk.

In het kwantitatieve onderzoek geeft twee derde (68%) van de respondenten aan dat zij van huis uit hebben geleerd goed met geld om te gaan (zie figuur 5). Uit de regressieanalyse blijkt dat de partner met de beste financiële opvoeding meer de leiding neemt bij onderlinge betalingen.

Figuur 5: In hoeverre hebben mensen van ouders geleerd om goed met geld om te gaan (n=2.134)

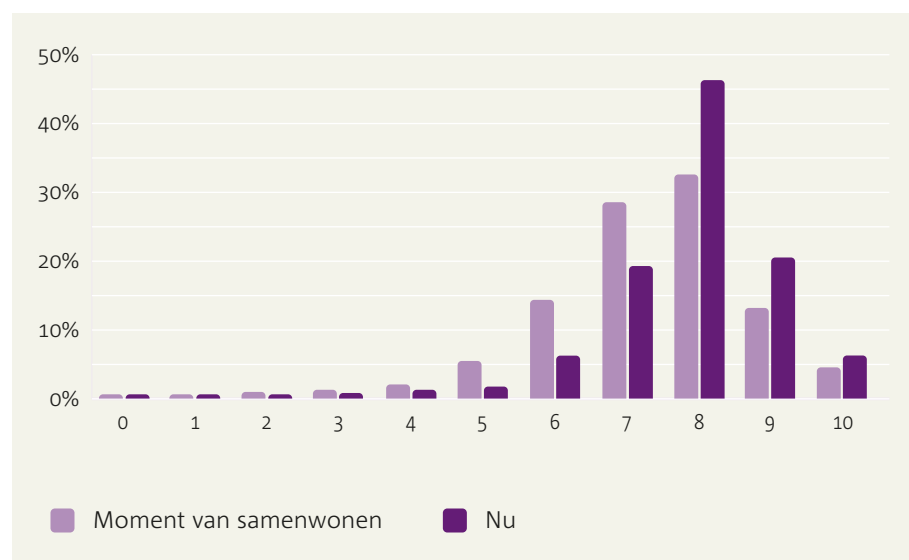

Vrouw (23 jaar): "Mijn vader gaf me mee: kijk goed naar wat belangrijk is en geef niet zomaar drie keer zoveel uit aan iets wat goedkoper kan. We spraken vaak over geld: 'Wat je verdient, kun je maar één keer uitgeven. Spaar voor de toekomst.' "

Bij de meeste mensen groeit betaalkennis door de jaren heen

In het kwantitatieve onderzoek hebben we aan mensen gevraagd om hun kennis over betalen te beoordelen op twee momenten: nu en op het moment dat ze net gingen samenwonen. Gemiddeld beoordelen mensen hun eigen kennis nu met een 7,9, terwijl dit bij het begin van het samenwonen nog een 7,3 was. Gaandeweg doen mensen dus meer kennis op.

Figuur 6: Welke rapportcijfer geven respondenten zichzelf voor hun kennis over betalen, op twee momenten: nu en op het moment dat ze gingen samenwonen met hun huidige partner (n=2.085)

Dit proces verloopt overigens niet geleidelijk. Respondenten gaven in de interviews aan dat hun kennis vaak in sprongen toeneemt, vooral rondom belangrijke levensgebeurtenissen. Denk bijvoorbeeld aan het afsluiten van een hypotheek: op zo'n moment moet je je verdiepen in rente, looptijd, voorwaarden en risico's. Zulke momenten dwingen partners om nieuwe financiële kennis op te doen.

Vrouw (30 jaar): "De cijfers zouden allebei lager zijn geweest in het begin van onze relatie. Het verschil tussen ons was er toen ook al. We hebben inmiddels meer ervaring opgedaan in het leven, en ook belangrijke dingen moeten regelen: hypotheek, autoverzekering, noem maar op."

Hoe de kenniskloof tussen partners kan groeien door die taakverdeling

De taakverdeling die in eerste instantie 'vanzelf' lijkt te zijn ontstaan, kan in de loop der tijd verder uiteen groeien. De partner die meer betaaltaken op zich neemt, krijgt vaker de gelegenheid om nieuwe financiële kennis op te doen.

Bij een kwart van de respondenten is het kennisverschil tussen partners kleiner geworden sinds het begin van hun samenwonen. Maar bij 18% van de respondenten is dat verschil juist toegenomen. Dit sluit aan bij het wetenschappelijke onderzoek van Ward en Lynch (2019).⁴ Zij laten zien dat de verdeling van financiële verantwoordelijkheid binnen relaties gevolgen heeft voor financiële geletterdheid en uitkomsten.

⁴ Ward, A. F., & Lynch, J. G., Jr. (2019). On a need-to-know basis: How the distribution of responsibility between couples shapes financial literacy and financial outcomes. *Journal of Consumer Research*, 45(5), 1013–1036. <https://doi.org/10.1093/jcr/ucy037>

Financiële kennis wordt meestal pas opgedaan wanneer dat noodzakelijk is. Daardoor stijgt de kennis vooral bij de partner die de financiële verantwoordelijkheid draagt, maar niet bij de partner die die verantwoordelijkheid niet heeft. Het gevolg is dat de kloof tussen beide partners over tijd kan groeien.

Man (35 jaar): “Door het feit dat ik meer uitzoek, heb ik meer geleerd en vertel ik dat door aan hem. Mijn kennis groeit sneller, omdat ik er dieper in duik.”

Tip voor stellen:

Hoe vaker je een (betaal)taak uitvoert hoe beter je erin wordt. Maar: let er bij specialisatie op dat je allebei leert van de keuzes die jullie maken.

De resultaten van de regressieanalyse laten zien dat hoe groter het verschil is tussen partners in betaalkennis hoe vaker de betaaltaken worden uitgevoerd door de partner met de meeste betaalkennis.

Digitale vaardigheden zijn ook van belang

Niet alleen financiële kennis, maar ook digitale vaardigheden spelen een belangrijke rol. De betaalwereld is inmiddels grotendeels digitaal. Terwijl pinnen voor de meeste mensen vanzelfsprekend is, wordt het bij digitale administratieve taken (zoals het vergelijken van verzekeringen of het afsluiten van abonnementen) voor sommige mensen ingewikkelder. Uit de regressieanalyse blijkt dan ook: de partner met de sterkste digitale vaardigheden neemt vaker de verschillende betaaltaken op zich.

Vrouw (54 jaar): “Daar zit wel verschil in [in digitale vaardigheden]. Ik heb een hele tijd stil gestaan. Ik heb wel willen proberen de kinderen ook te volgen maar ik dacht; ik moet het loslaten. Ik ben ook blij dat ik het allemaal niet heb, Insta en TikTok. Ik doe er niet aan.”

Vrouw (61 jaar): “Toen mijn vader overleed wist mijn moeder helemaal niks. Ze wist niet hoe ze een acceptgiro moest overschrijven. Mijn broers werkten ook in de zaak en die hebben dat allemaal geregeld. Mijn ouders hadden ook geen en/of rekening. Mijn vader had een rekening voor de zaak en privé. Mijn moeder kreeg elke week huishoudgeld om boodschappen te doen. Ik wil daardoor absoluut niet afhankelijk zijn van iemand.”

Tip voor ouders:

Laat (oudere) kinderen meekijken met alledaagse geldzaken.

Bijvoorbeeld: online betalen, de energierekening bekijken of laat zien hoe een automatische incasso werkt. Laat ook zien dat beide ouders verschillende betaaltaken overnemen.

Voorbeeld doet volgen

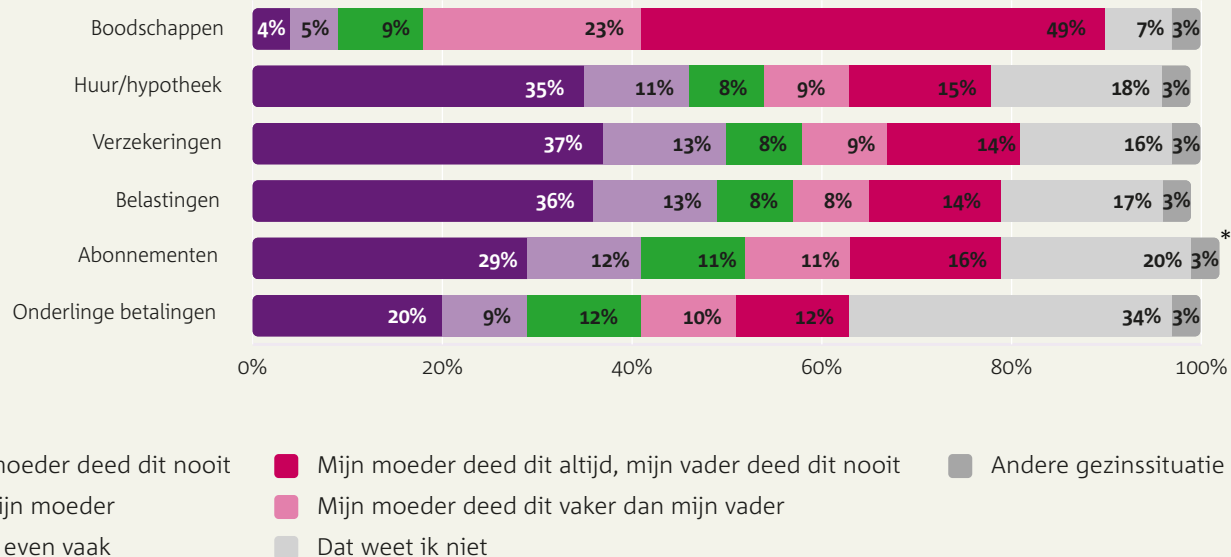
Ouders kunnen op verschillende manieren invloed hebben op de betaaltakverdeling van hun kinderen. Het gaat daarbij enerzijds om expliciete financiële opvoeding. Geven ze bijvoorbeeld mee dat het belangrijk is om zelf je betaaltaken te kunnen uitvoeren? Anderzijds gaat het om de voorbeeldrol die zij geven: hoe organiseren zij hun eigen financiën, welke taken nemen ze op zich en welke normen en overtuigingen geven zij impliciet mee? Soms zijn ouders het goede voorbeeld, terwijl anderen juist een voorbeeld vormen van hoe hun kinderen het later niet willen doen.

Niet iedereen kan zich nog goed herinneren hoe hun ouders de taken verdeelden, zo blijkt uit het kwantitatieve onderzoek. Vooral jongere respondenten weten dit minder vaak. Dat doet vermoeden dat er thuis weinig expliciet over werd gesproken.

Wanneer we vragen wat respondenten hebben gezien bij hun ouders, zien we dat er vaak een duidelijke betaaltakverdeling was in het ouderlijk huis: moeders waren meestal verantwoordelijk voor de boodschappen, terwijl vaders vaker de overige financiële taken op zich namen (zie figuur 7).

Figuur 7: We zijn benieuwd met welke betaaltaakverdeling u bent opgegroeid. Wie van uw ouders voerde onderstaande betalingen uit of regelde dat deze betalingen plaatsvonden? (n=2.134)

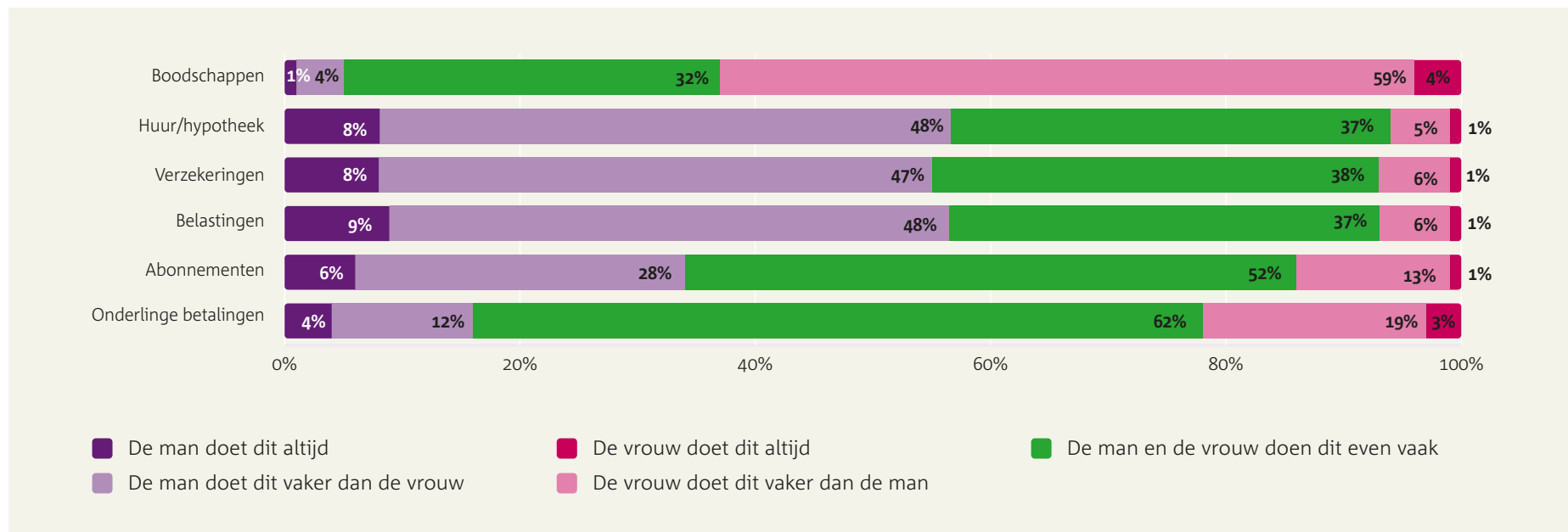
*De waarden zijn afgerond en tellen daardoor niet altijd op tot 100%

Vrouw (43 jaar): "Mijn moeder, die pinde elke week het huishoudgeld (...). Als ze niet rondkwam dan kreeg ze extra of ze schreef een check uit. Vroeger had je de acceptgiro en deed mijn vader die. Toen had je geen automatische betalingen."

Het is lastig om de invloed van ouders precies te meten met cijfers. Er zijn twee partners met ieder hun eigen verhaal. Sommigen volgen het voorbeeld van hun ouders, terwijl anderen juist iets heel anders doen. Het kwantitatieve onderzoek vindt dan ook geen verband tussen de betaaltaakverdeling van de ouders van de respondent en die van de respondent zelf.

Het voorbeeld dat leeftijdsgenoten geven hangt samen met de betaaltaakverdeling, zo blijkt uit het kwantitatieve onderzoek. Als respondenten bijvoorbeeld denken dat bij man-vrouw koppels van hun leeftijd de vrouw de leiding neemt met het betalen van boodschappen, zijn ze zelf ook sterker geneigd dit te doen. Voor alle onderzochte soorten betalingen vinden we dit kopieergedrag. Dit wijst erop dat sociale normen een rol spelen. Veel respondenten denken dat stellen van hun leeftijd de meeste soorten betalingen samen doen (zie Figuur 8). In werkelijkheid komt specialisatie vaker voor dan gedacht: één van de partners neemt een bepaalde betaaltaak altijd op zich.

Figuur 8: Welke betaaltaakverdeling komt denkt u het vaakst voor bij samenwonende man-vrouw koppels van uw leeftijd (al dan niet getrouwd)? (n=2.134)

Deel 3

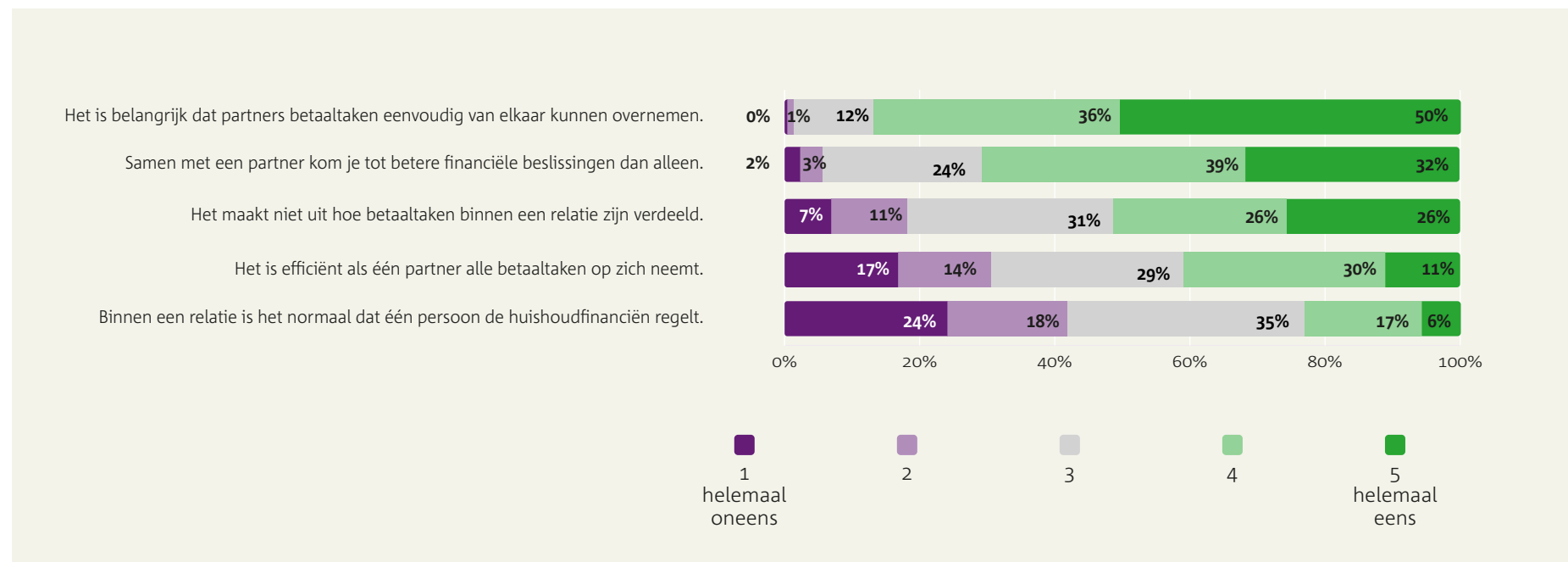
Wat zijn de gevolgen van de verdeling van betaaltaken?

In het vorige hoofdstuk beschreven we welke factoren bepalen hoe partners hun betaaltaken onderling verdelen. In dit hoofdstuk staan de gevolgen van deze taakverdeling centraal. Wanneer één partner onverwachts wegvalt (bijvoorbeeld door een relatiebreuk, ziekte of overlijden) kunnen financiële problemen ontstaan als de ander onvoldoende financieel zelfredzaam blijkt te zijn. In hoeverre zijn mensen zich bewust van de risico's die samenhangen met een eenzijdige taakverdeling? Ook kijken we hoe optimistisch zij zijn over het kunnen overnemen van elkaars taken wanneer dat nodig is.

86% vindt het belangrijk dat betaaltaken eenvoudig van elkaar kunnen worden overgenomen

In een ideale situatie zouden beide partners betrokken zijn bij de betaaltaken, en dat inzicht leeft ook breed. Zo geeft 86% aan het belangrijk te vinden dat betaaltaken eenvoudig van elkaar kunnen worden overgenomen (zie figuur 9). Daarnaast vindt 71% dat zij samen met hun partner betere financiële beslissingen nemen dan wanneer zij dit alleen zouden doen. Slechts 23% vindt het normaal dat één persoon alle financiële zaken regelt. Voor ruim de helft (52%) maakt het niet uit hoe de betaaltaken precies verdeeld zijn, zolang het werkt. Bovendien ziet 41% ook voordelen: zij vinden het efficiënt wanneer één partner het merendeel van de financiële taken op zich neemt. In de interviews benadrukken sommige respondenten dat gezamenlijke betrokkenheid bij de financiën juist rust geeft.

Figuur 9: Stellingen over houding ten aanzien van specialisatie van betaaltaken (n=2.134)

Vrouw (61 jaar): "Het is wel een risico als één van beide wat overkomt. Dan weet je niet wat je moet doen. Wij weten allebei hoe het werkt en wat je moet doen. Je bent ook op de hoogte. Ik vind het niet kunnen als de een niet weet waar het geld naar toegaat. Dat moet je beiden weten. Dat vinden wij."

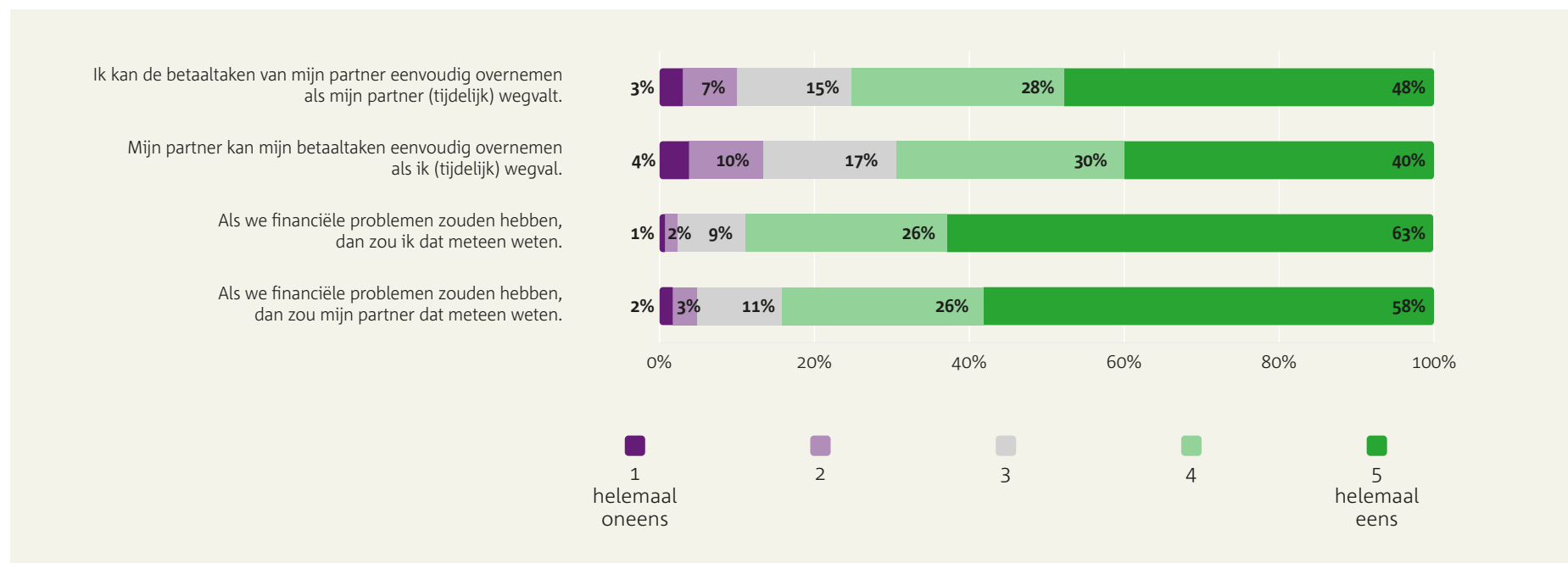
Circa driekwart is optimistisch over het kunnen overnemen van betaaltaken

Over het algemeen zijn partners optimistisch over hun vermogen om elkaars betaaltaken over te nemen. Zo denkt 75% dat zij de taken van hun partner kunnen overnemen wanneer deze (tijdelijk) wegvalt (zie figuur 10). Een vergelijkbaar, zij het iets lager percentage (69%), verwacht dat hun partner hetzelfde zou kunnen doen wanneer hen zelf iets overkomt. Het optimisme om de betaaltaken van de partner makkelijk te kunnen overnemen is echter minder

groot bij respondenten die de betaling van de belastingen altijd door hun partner laten doen. Van deze groep denkt de helft (51%) dat ze de taken van hun partner makkelijk kunnen overnemen wanneer deze (tijdelijk) wegvalt.

Over het algemeen is men ook optimistisch over het herkennen van financiële problemen. Negen op de tien (89%) denken dat ze het meteen weten als ze financiële problemen zouden hebben. En een vergelijk percentage (84%) denkt dat hun partner dit meteen zou weten.

Figuur 10: Stellingen over de risico's van specialisatie van betaaltaken (n=2.134)

Vrouw (43 jaar): “Ik denk dat ik dan wel iemand nodig zou hebben die me daarin [met betaaltaken] ondersteunt mocht mijn man wegvallen. Op dit moment zou ik mijn schoonvader om hulp vragen. Als hij het niet meer kan, zou ik het moeten bekijken.”

Daarnaast laat de regressieanalyse zien dat vrouwen vaker aangeven moeite te verwachten met het overnemen van taken. Dit komt ook terug in de kwalitatieve interviews. Sommige vrouwen geven aan dat zij niet zeker weten of zij alle taken zouden kunnen overnemen wanneer hun partner wegvalt.

Is optimisme terecht?

Over het algemeen geldt dus dat mensen optimistisch zijn over het kunnen overnemen van betaaltaken als de partner wegvalt. Dat optimisme is begrijpelijk, maar mogelijk niet altijd realistisch. In de psychologie wordt dit de optimisme-bias genoemd: de neiging om te denken dat negatieve gebeurtenissen ons minder vaak zullen overkomen dan anderen. Dit concept is onder meer beschreven door onderzoekers zoals Tali Sharot (2011).⁵ In deze context zou het niet alleen betekenen dat mensen de kans onderschatten dat ze gaan scheiden of dat hun partner overlijdt, maar ook dat ze onderschatten hoe ingewikkeld het kan zijn om ineens nieuwe financiële taken op te pakken, zeker op latere leeftijd wanneer digitale vaardigheden mogelijk ook een rol spelen.

⁵ Sharot, T. (2011). The optimism bias. *Current Biology*, 21(23), R941–R945.
<https://doi.org/10.1016/j.cub.2011.10.030>

Tip voor stellen:

Wacht niet met het bespreken of overnemen van financiële taken tot het écht moet. Naarmate je ouder wordt, kost het meer moeite om nieuwe routines aan te leren.

Tegelijkertijd laten de interviews zien dat veel mensen geen directe behoefte voelen om iets te veranderen zolang de huidige taakverdeling goed lijkt te werken. Dat vertrouwde gevoel kan ertoe leiden dat risico's minder zichtbaar worden.

Vrouw (43 jaar): “Zoals het nu gaat, gaat het goed. De rekeningen worden betaald en we krijgen geen herinneringen. Waarom zou je iets veranderen wat werkt?”

Wie betaalt, bepaalt

Het kwantitatieve onderzoek laat zien dat de partner die meer betaaltaken op zich neemt, ook meer invloed heeft op financiële beslissingen binnen het huishouden. Dit verband blijft bestaan wanneer rekening wordt gehouden met andere verschillen tussen partners.

Het maakt dus wel uit wie de betaalverantwoordelijkheden draagt: het geeft zowel praktische controle als een zekere vorm van invloed. De analyse laat bovendien zien dat partners die het voortouw nemen bij huishoudelijke betalingen ook beter in staat zijn om de taken van hun partner over te nemen en financiële problemen sneller herkennen.

Tip voor stellen:

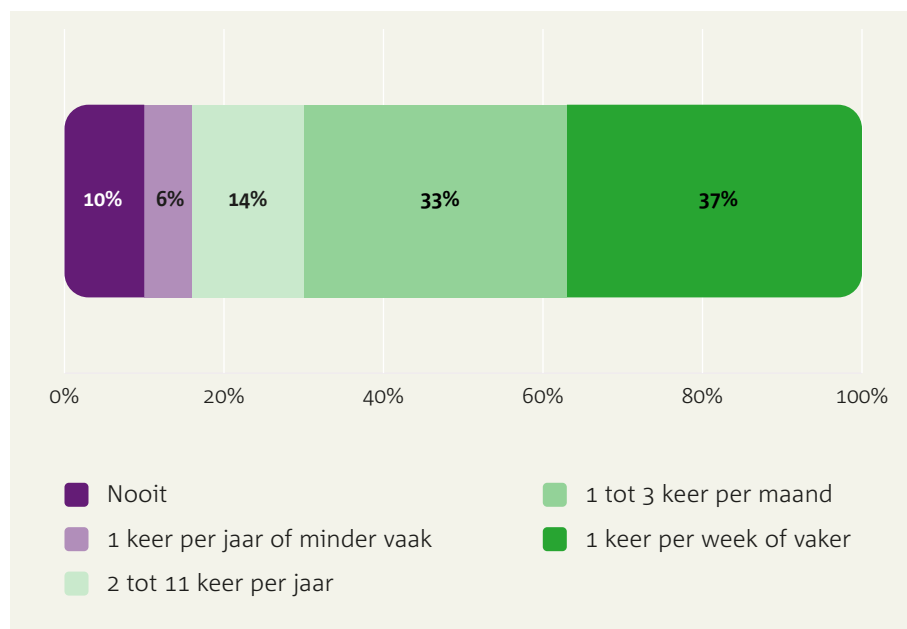
Wees bewust van de invloed die je uit handen geeft als je de betaaltaken aan je partner overlaat. Verdelen mag, maar vergeet niet te delen. Vraag regelmatig om een korte update, zodat je begrijpt wat er speelt en welke keuzes zijn gemaakt. Houd elkaar op de hoogte.

‘Over geld praat je niet’, maar wel met je partner

‘Over geld praat je niet’ is een veelgehoorde uitdrukking, vooral wanneer het gaat om mensen buiten de eigen kring. Maar binnen een relatie ligt dat anders: met je partner praten over geld is juist belangrijk, zeker wanneer de betaalverantwoordelijkheden niet gelijk verdeeld zijn. Het grootste deel geeft aan dat ze ten minste een paar keer per jaar hierover praten, waarvan 36% zegt dit wekelijks of vaker te doen (zie figuur 11). Toch geeft 16% van de respondenten aan dat zij nauwelijks of nooit met hun partner over geld spreken.

Figuur 11: Hoe vaak praten jullie met elkaar over de huishoudbetalingen die gedaan of geregeld zijn door jullie, zodat jullie van elkaar weten welke soort huishoudbetalingen er zijn gedaan of geregeld en om hoeveel geld het gaat? (n=2.134)

Waarover wordt dan gesproken? Uit de kwalitatieve interviews blijkt dat een groot deel van diegenen die geen gezamenlijke rekening hebben aan het eind van de maand gezamenlijk naar hun uitgaven kijken om deze te verdelen. Ook werd vaak aangegeven over geldzaken te spreken wanneer grotere uitgaven worden gedaan of gepland.

Vrouw (30 jaar): “We hebben regelmatig gesprekken over hoe duur het leven is en waar we ons geld aan uitgeven. Dus ja, we praten er best vaak over.”

Tip voor stellen:

Geld hoeft geen groot gesprek te zijn. Sommige stellen haken misschien af omdat het “zwaar” voelt. Doe het 10 minuten per maand. Dat is genoeg om overzicht te houden.

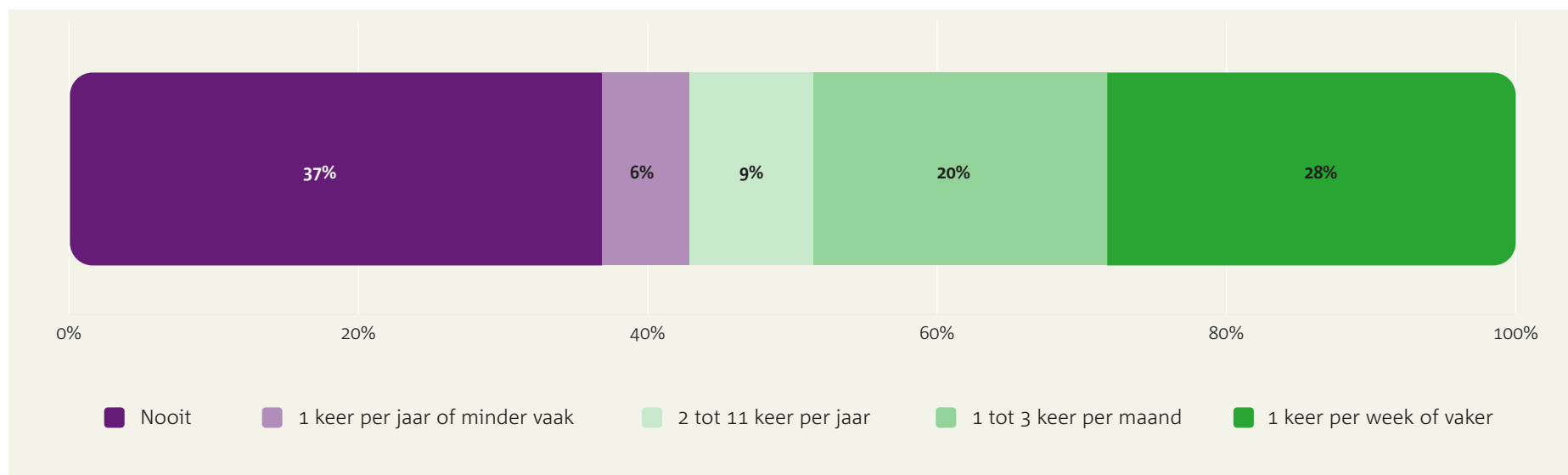
Vrouw (63 jaar): “Het is meer ruziemaken over geld. We hebben beiden een andere maatstaf wanneer iets nodig is. Bijvoorbeeld over kleding. Ik vind het soms nodig om wat lekkers op tafel hebben. Hij hoeft dat niet. Dat levert wel discussies op.”

Praten over geld kan verbinden, maar ook spanningen blootleggen. Een aantal mensen gaven ook aan dat zij over uitgaven praten die zij zagen langskomen op de gezamenlijke rekening voor bijvoorbeeld kleding of eten. Dit kan bij een kleine groep tot (lichte) conflicten leiden omdat partners verschillen in hun mening welke uitgaven noodzakelijk zijn.

Checken van elkaars uitgaven is belangrijk om op de hoogte te blijven, maar ligt soms gevoelig

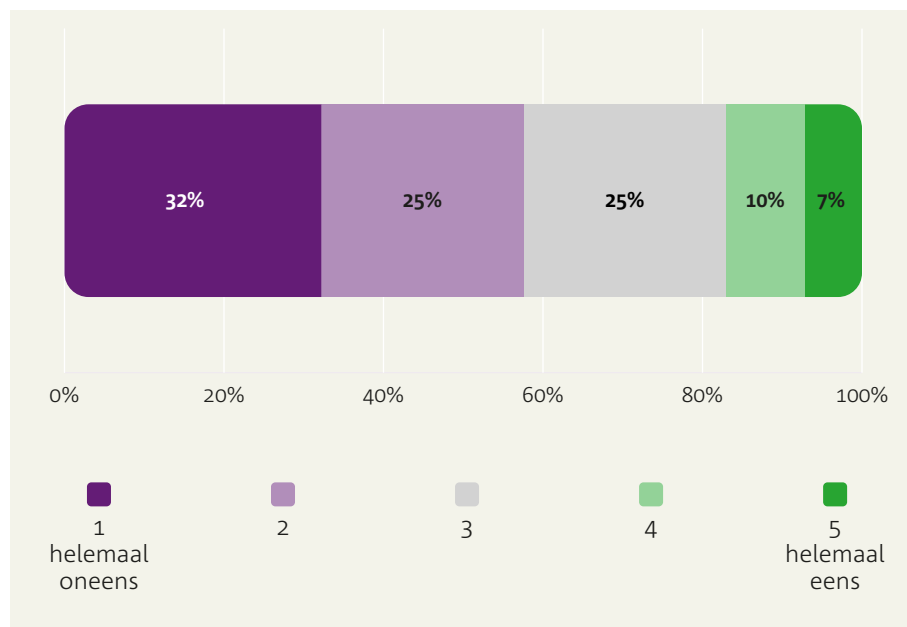
Het is belangrijk om zicht te houden op wat er binnen het huishouden wordt uitgegeven, omdat dit helpt om financiële verrassingen te voorkomen en problemen vroegtijdig te signaleren. Wie weet waar het geld naartoe gaat, kan beter inschatten of de uitgaven passen bij de inkomsten, of automatische incasso's kloppen en of er ongebruikelijke transacties plaatsvinden. Toch geeft 43% van de respondenten aan dit hooguit 1 keer per jaar of nooit te doen (zie figuur 12).

Figuur 12: Hoe vaak controleert u de huishoudbetalingen die gedaan of geregeld zijn door uw partner door papieren afschriften te bekijken, in te loggen in de bankieren app of te internetbankieren? (n=2.134)

Een mogelijke verklaring voor het beperkte controleren is dat partners dit niet altijd als iets positiefs zien. Voor sommigen voelt het als een teken van wantrouwen om de uitgaven van de ander te bekijken. Zo zegt 17% dat het controleren van de betaalactiviteiten van hun partner voor hen neerkomt op een gebrek aan vertrouwen, terwijl controle ook juist bedoeld kan zijn om overzicht en gezamenlijke verantwoordelijkheid te creëren (zie figuur 13).

Figuur 13: Als je elkaars betalingen controleert, laat dat zien dat je elkaar niet vertrouwt (n=2.134)

De resultaten in dit rapport laten zien dat communicatie over geldzaken en betaaltaken binnen relaties essentieel is, juist omdat betaalverantwoordelijkheden vaak niet gelijk verdeeld zijn. Partners die de betaaltaken uitvoeren hebben meer invloed en herkennen sneller risico's, maar dat maakt de ander afhankelijk. Door informatie te delen, periodiek samen de financiën door te nemen en elkaar toegang te geven tot rekeningen en documenten, kunnen stellen voorkomen dat kleine taakverschillen uiteindelijk leiden tot kwetsbaarheden. En door af en toe eens te wisselen van betaaltaken, kun je zorgen dat allebei de partners handigheid hebben en behouden in het regelen van betalingen.

Tip voor stellen:

Sommige mensen zien 'checken' als wantrouwen, maar je kunt het ook zien als: "We willen allebei grip houden." Door dit te benoemen, haal je de emotionele lading eraf en wordt checken normaler en minder beladen.

Casusportretten van stellen

Hoe stellen met geld omgaan, is deels in cijfers te vangen. Via enquêtes kun je patronen en gemiddelden blootleggen. Maar Nederland bestaat uit meer dan gemiddelden. Wie echt wil begrijpen waarom mensen bepaalde keuzes maken, komt met cijfers alleen niet ver. De motieven, twijfels en overtuigingen achter financieel gedrag worden pas zichtbaar wanneer je met mensen in gesprek gaat. Kwalitatief onderzoek biedt die verdieping.

In dit rapport zijn daarom al verschillende interviewquotes opgenomen, maar die geven nog niet het volledige beeld. Achter de cijfers schuilen stellen die het nét anders doen, en ieder huishouden heeft zijn eigen dynamiek. Om die diversiteit zichtbaar te maken presenteren we drie casussen van stellen uit het kwalitatieve onderzoek (met gefingeerde namen, maar echte verhalen). Deze voorbeelden laten zien hoe uiteenlopend de verdeling van betaaltaken kan zijn. Ze geven het onderzoek bovendien een persoonlijker en menselijker gezicht. Door deze portretten wordt duidelijk hoe context, levensloop, gewoontes en ervaringen samen vormgeven hoe stellen hun betaaltaken organiseren, en hoe dat in de praktijk werkt.

Casus 1: Thea (54) - geïnterviewde, met haar partner Hendrik (56)

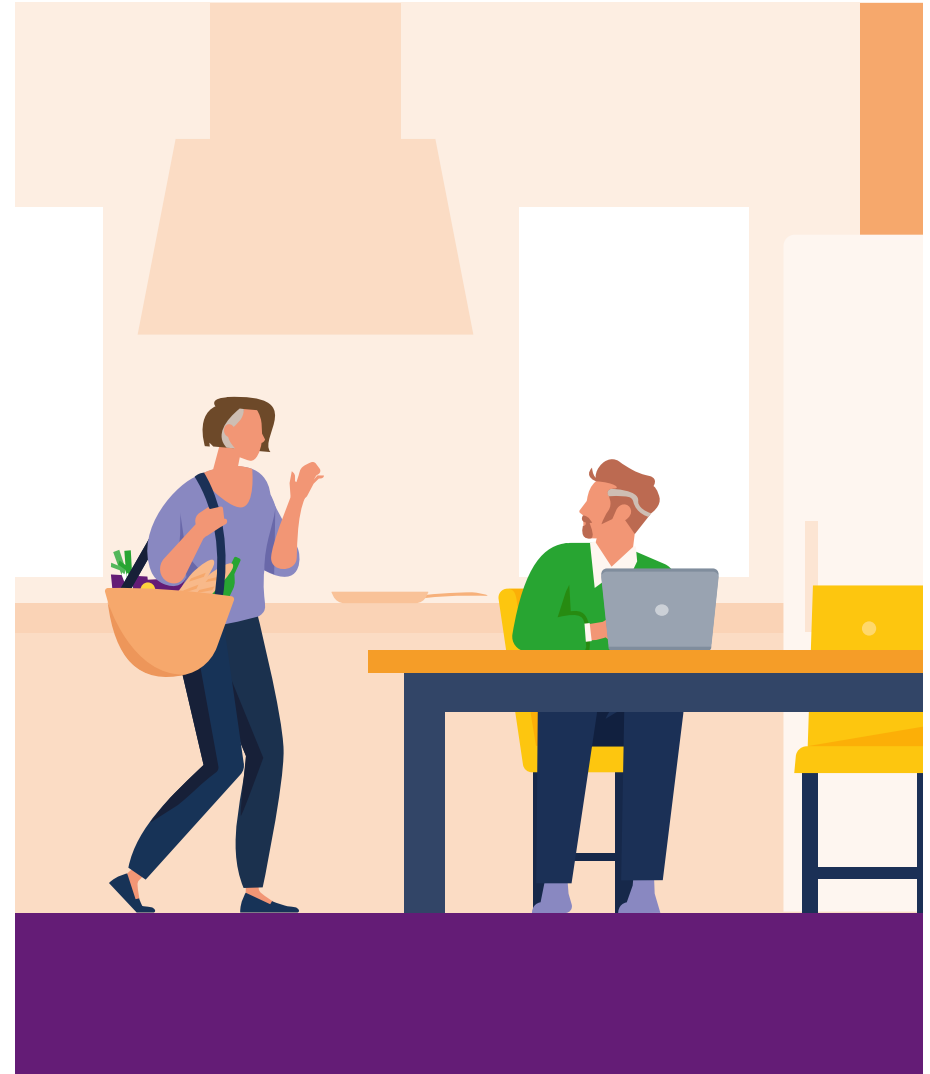
In deze casus spreken we met Thea (54). Samen met haar partner Hendrik (56) vormt zij een huishouden dat bijna 30 jaar samenleeft in een koophuis. Zij hebben twee dochters, waarvan er één nog thuis woont. Hendrik werkt al zijn hele leven voltijds, terwijl Thea niet werkte toen de kinderen klein waren en nu in deeltijd werkt. *'Mijn salaris is meer een zakcentje erbij'*. Ze kunnen goed rondkomen, al geven ze aan *'geen geldboom'* te hebben om door te geven aan hun kinderen.

Er is één gezamenlijke betaalrekening, waarop beide salarissen worden gestort en waarvan alle vaste lasten worden betaald. Eigen rekeningen hebben zij niet.

De betaaltaakverdeling kan worden omschreven als een traditioneel gegroeide rolverdeling. Thea doet de boodschappen: *'Ik houd rekening met de aanbiedingen. Ik ga echt met een lijstje op pad.'* Hendrik regelt de vaste lasten, verzekeringen en abonnementen. De belastingaangifte doen ze samen. Bij grotere aankopen of beslissingen over contracten overleggen ze. Beide partners houden de gezamenlijke rekening in de gaten en vragen elkaar naar onbekende uitgaven.

Op de vraag waarom deze taakverdeling zo is ontstaan, zegt Thea: *'Dat is gewoon zo gegaan. Dat doet hij. En omdat we ook kleine kinderen hadden, focuste ik me daarop. Daar start je dan mee en als het loopt, dan loopt het.'* Ze geeft ook aan dat de periode waarin zij minder werkte ertoe heeft geleid dat zij minder kennis en ervaring heeft opgedaan met digitale financiële zaken.

Thea voorziet dat het moeilijk voor haar zou zijn om de vaste lasten over te nemen als Hendrik zou wegvallen. Ze denkt hier vooral aan wanneer ze hoort over plotselinge overlijdens in haar omgeving. Toch maakt zij geen structurele voorbereidingen. *'Het is wel handig dat ik te zijner tijd me meer zou verdiepen. Je weet het maar nooit. Maar als de situatie zich voordoet zijn er ook instanties waar je aan kan kloppen.'*

Casus 2: Mila (23) – geïnterviewde, met haar partner Joey (27)

Voor deze tweede casus spraken we met Mila (23). Zij woont samen met haar partner Joey (27), met wie zij ongeveer een half jaar geleden trouwde. Ze wonen in een koophuis en werken beiden fulltime. Ze kunnen goed rondkomen. *'We komen zeker rond en kunnen sparen (...) maar ik vind het ook niet erg om geld uit te geven (...) Als mijn sokken kapot zijn, gooi ik ze weg en koop ik nieuwe.'*

Naast een gezamenlijke rekening hebben zij beiden een eigen betaalrekening. De gezamenlijke kosten en vaste lasten worden via de gezamenlijke rekening betaald; persoonlijke uitgaven gaan via de eigen rekening.

In dit huishouden is er een duidelijke taakverdeling, waarbij Mila het voortouw neemt. Beide partners doen overboekingen naar vrienden en familie en ze doen samen belastingaangifte. Mila doet vaker de boodschappen, zoekt uit welke verzekeringen en abonnementen het meest passend zijn en regelt de uiteindelijke betalingen. De keuzes nemen zij gezamenlijk en bespreken zij regelmatig met elkaar, ook bij grotere uitgaven.

Mila houdt graag de regie over de geldzaken, terwijl Joey juist waardeert dat zij zich verdiept in de financiële keuzes. *'Het klinkt misschien negatief, maar mijn man vindt het gewoon fijn dat het geregeld wordt (...) Zijn moeder regelde altijd alles, dus dat is gewoon hoe hij het gewend is.'* Mila heeft van huis uit geleerd zorgvuldig met geld om te gaan. Beide partners hebben meegemaakt hoe kwetsbaar een huishouden kan zijn als geldzaken ontsporen: zijn vader overleed jong, haar ouders gingen mede door financiële spanningen uit elkaar.

Ook zou Mila het lastig vinden als Joey plotseling alle taken van haar zou moeten overnemen: *'Dat zou ik moeilijk vinden. Ik heb graag de touwtjes in handen. Mijn ouders zijn uit elkaar gegaan toen ik ouder was. Ik heb gezien hoe het niet moet. Daarom wil ik goed op de hoogte blijven.'* Beiden zouden elkaars

taken kunnen overnemen mocht één van hen wegvallen, maar Mia verwacht dat dit voor Joey op sommige gebieden lastiger zal zijn. *'Hij vergeet dingen en weet misschien niet alles over bijvoorbeeld hypotheek of betalingen. Dus het zou voor hem moeilijker zijn dan voor mij.'*

Casus 3: Daan (35) – geïnterviewde, met zijn partner Lucas (35)

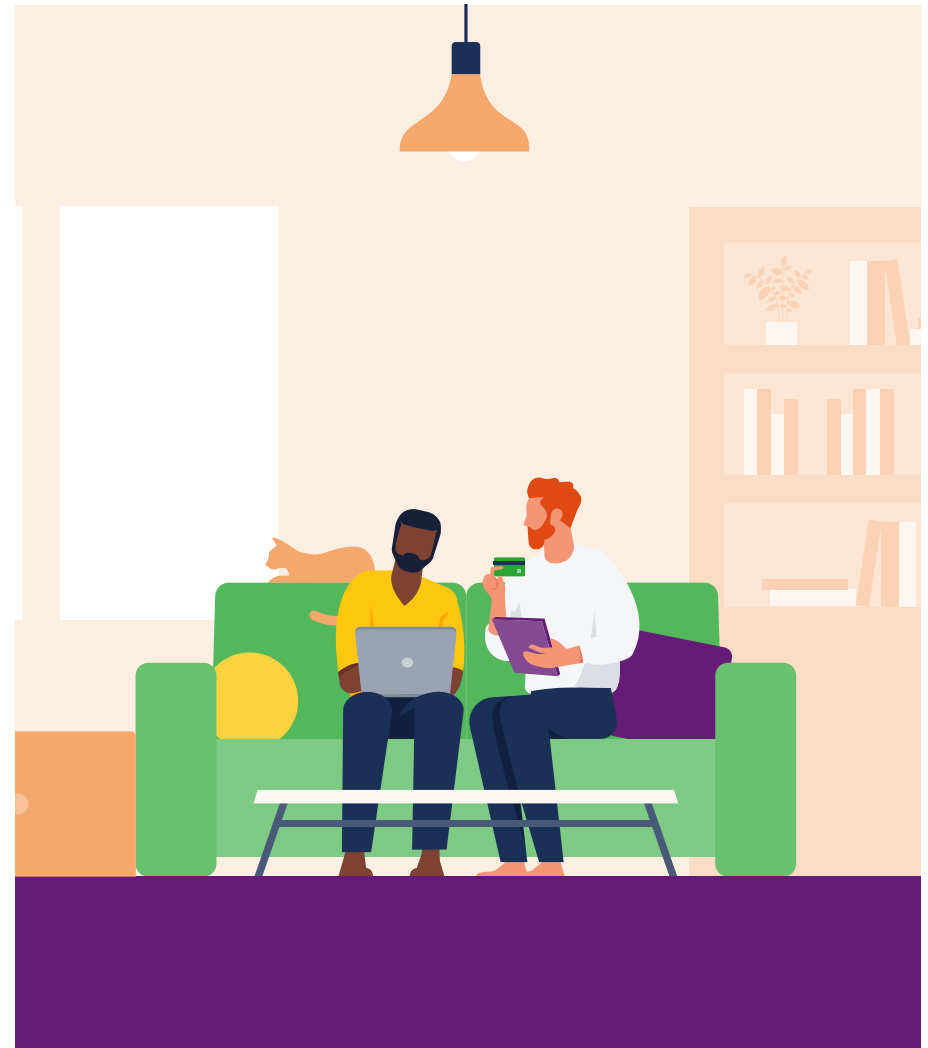
In deze derde casus spraken we met Daan (35), die samenwoont met zijn partner Lucas (35). Zij wonen inmiddels zes jaar samen en sinds een jaar in een koophuis. Beiden werken voltijd, al werkt de een meer uren dan de ander. Ze kunnen goed rondkomen en sparen elke maand. *‘Lucas is echt een spaarder. Ik ben een enorme uitgever geweest en ik spaarde vrijwel niet. Totdat ik met Lucas een relatie kreeg. Toen is dat echt veranderd.’*

Beide partners komen uit gezinnen met financiële problemen en hechten sterk aan zekerheid. *‘Beiden komen we uit een gezin waar het wel lastig was. Gescheiden ouders (...) Dat uitte bij mij in veel uitgeven, waar bij hem het oppotten is gekomen.’*

Ze hebben een gezamenlijke rekening voor de vaste lasten en daarnaast elk een persoonlijke rekening. De boodschappen doen ze allebei en de belastingaangifte hebben ze uitbesteed. Daan is de partner die vaker financiële zaken uitzoekt: *‘Ik ben de regelaar (...) Ik zoek alles uit en duik er echt in wat voor ons gunstig en voordelig is.’* Hij bespreekt zijn bevindingen met Lucas, die het overzicht van inkomsten en uitgaven bewaakt.

De taakverdeling is geleidelijk ontstaan. *‘Nooit over gehad maar het is zo gegroeid. Ik heb het gepakt en misschien wel zo gelaten.’* Hun mentaliteit speelt daarin mee: Daan pakt dingen sneller op en voelt zich rustiger als hij grip heeft: *‘Die mentaliteit zorgt dat ik eerder dingen op pak dan Lucas (...) Ik word daar rustig van.’* Hij legt bovendien iets meer geld in en vindt het daarom belangrijk dat zaken goed geregeld zijn.

Daan zou moeite hebben met het loslaten van de controle: *‘Dat zou ik heel moeilijk vinden. Ik denk dat ik eerder dingen zie. Lucas laat het eerder op zijn beloop.’* Tegelijkertijd heeft Daan de verwachting dat ze beiden, indien nodig, elkaars taken zonder veel problemen overnemen.

Bijlage: Onderzoeksverantwoording

De resultaten in dit rapport zijn gebaseerd op een combinatie van interviews met de doelgroep (mensen die samenwonen met een partner), en een kwantitatief onderzoek onder dezelfde doelgroep.

Diepte-interviews met de doelgroep

We begonnen met diepte-interviews, waarin we respondenten uitgebreid bevroegen over de manier waarop zij de betaaltaken met hun partner verdelen, de achterliggende redenen en eventuele veranderingen door de tijd heen. De interviews vonden deels online plaats en deels op locatie in Amersfoort. Bij elk gesprek waren minimaal twee collega's uit het onderzoeksteam aanwezig: Elk interview duurde ongeveer 60 minuten. De werving van respondenten voor de interviews werd gedaan door onderzoeksbureau Norstat. De doelgroep hiervoor waren mensen die samenwonen met een partner. De vijftien interviews vonden plaats in april en mei 2025. De respondenten konden zelf kiezen of zij liever een online interview of een interview op locatie wilden doen. Vier respondenten kozen voor een interview op locatie en elf interviews vonden online plaats. De jongste respondent was 23 jaar oud en de oudste 63 jaar oud. We interviewden vijf mannen en tien vrouwen. Ongeveer een derde van de respondenten woonde samen met partner en kinderen. Bij de selectie werd er gelet op variatie van leeftijd, opleiding, arbeidspositie, duur van samenwonen en de huidige betaaltaakverdeling. De respondenten werden enkele dagen voor het interview gevraagd om een huiswerkopdracht te doen met daarin een tabel om de betaaltaakverdeling aan te geven en enkele vragen om schriftelijk te beantwoorden. Een vraag ging over verschillen in de betaaltaakverdeling over de tijd en een reflectievraag ging over hoe de betaaltaakverdeling van hun ouders eruitzag. De bevindingen uit een deel van de interviews zijn in geanonimiseerde vorm opgenomen in het rapport, in de vorm van illustratieve casussen. Deze casussen vormen een aanvulling op het kwantitatieve onderzoek en concretiseren de resultaten.

Kwantitatief onderzoek

Na de diepte-interviews hebben wij een survey onderzoek opgezet over de betaaltaakverdeling van partners. In de vragenlijst kwamen de volgende onderwerpen aan bod: de betaaltaakverdeling, factoren die mogelijk invloed hebben op de betaaltaakverdeling, in hoeverre partners de betaaltaken van de andere kunnen overnemen en het bewustzijn van mogelijke risico's bij een duidelijke betaaltaakverdeling tussen partners. De online vragenlijst is afgenomen onder het [LISS panel](#). Dit panel bestaat sinds 2017 en wordt beheerd door [Centerdata](#), een onderzoeksinstituut gelieerd aan Tilburg University. Het LISS panel bestaat uit circa 7.500 panelleden uit 5.000 huishoudens en is representatief voor de Nederlandse bevolking. Panelleden vullen elke maand meerdere vragenlijsten in met een totale invulduur van gemiddeld 30 minuten. Eén lid van het huishouden verstrekt de (demografische) gegevens van het huishouden en werkt deze informatie regelmatig bij. Panelleden krijgen een financiële vergoeding voor elke ingevulde vragenlijst. Huishoudens die anders niet zouden kunnen deelnemen, worden voorzien van een computer en internetverbinding. Het LISS panel onderscheidt zich hiermee van andere online panels waar panelleden vaak wel de gelegenheid hebben om zichzelf aan te melden en waar niet-internetters ontbreken.

De dataverzameling heeft gelopen in de periode van 7 juli tot en met 31 juli 2025. De uitnodiging voor ons onderzoek werd verstuurd naar 2.996 panelleden van 16 jaar en ouder die samenwonen met een partner (wel/of niet hoofdkostwinner en wel/niet getrouwd). Hierin is prioriteit gegeven aan huishoudens waarin beide partners uitgenodigd konden worden. De vragenlijst werd helemaal ingevuld door 2.134 respondenten uit de doelgroep (71,3% antwoordpercentage) en deels ingevuld van 10 respondenten (0,3%). Alleen de data van mensen die de gehele vragenlijst hebben ingevuld is gebruikt voor de analyses. Aanvullend hebben 21 respondenten (0,7%), die

niet deel waren van de doelgroep, de eerste vraag ingevuld maar werden vervolgens naar het einde van de vragenlijst geleid. Om te onderzoeken welke factoren samenhangen met de verdeling van specifieke betaaltaken, hebben we regressieanalyses uitgevoerd. Hierbij hebben we de volgende factoren meegenomen: geslacht, leeftijd, verschillende karaktereigenschappen, plezier in betaaltaken, tijd voor betaaltaken, inkomen, bijdrage aan huishoudpot, gezondheid, opleiding, financiële vaardigheden, financiële opvoeding, digitale vaardigheden, kennis van fraude, angst voor de digitale betaalwereld, verschil in betaalkennis, de betaaltaakverdeling van ouders, de inschatting van betaaltaakverdeling van anderen van dezelfde leeftijd en verschillende levensgebeurtenissen. Voor een vollediger en methodologisch uitgebreider overzicht van alle resultaten verwijzen we naar het DNB Working Paper.

Algemeen

De volledige gespreksleidraad van de interviews en de kwantitatieve vragenlijst kunnen worden opgevraagd bij de auteurs van dit rapport.

Over de organisaties

De Nederlandsche Bank

De Nederlandsche Bank (DNB) zet zich in voor een sterk financieel stelsel en draagt daarmee bij aan duurzame welvaart in Nederland. DNB werkt als onafhankelijke centrale bank, toezichthouder en resolutie-autoriteit aan vertrouwen in de financiële sector.

Wijzer in geldzaken

Wijzer in geldzaken is een initiatief van het ministerie van Financiën, waarin partners uit de financiële sector, de wetenschap, de overheid en onderwijs-, voorlichtings- en consumentenorganisaties hun krachten bundelen om mensen in Nederland voor te bereiden op het maken van financiële keuzes.

Colofon

Dit onderzoek is uitgevoerd door Carin van der Cruijssen (*De Nederlandsche Bank*), Dörthe Kunkel (*Wijzer in geldzaken*) en Rick Nijkamp (*Wijzer in geldzaken*)

Een gezamenlijke uitgave van:

De Nederlandsche Bank

Frederiksplein 61
Postbus 98
1000 AB Amsterdam

Wijzer in geldzaken

Korte Voorhout 7
Postbus 20201
2500 EE Den Haag